

ŠEVČÍK, M. 2013. AISTHESIS Problém estetické události v myšlení E. Levinase, J. F. Lyotarda, G. Deleuze a F. Guattariho. Edice Estetika E EE E, sv. 3. Červený Kostelec: Nakladatelství Pavel Mervart. 262 s. ISBN 978-80-7465-084-0.

Jana Sošková; jana.soskova@ff.unipo.sk

Kniha, ako sa to uvádza v skratke na prebale je venovaná estetickému mysleniu významných francúzskych filozofov druhej polovice 20. storočia. Ukazuje, že aj napriek značne rozdielnym východiskám nachádzame v ich koncepciách rad konvergujúcich čít, hlavne chápanie estetickéj udalosti ako zmyslovej, teda ako „aisthésis“. S využitím myšlienok týchto autorov charakterizuje monografia povahu estetickéj oblasti ako deja v silnom slova zmysle, ako vyvstávanie a ako proces, v ktorom nie sú prítomné ani predmety, ktorých by sa vyvstávanie a proces týkali, ani subjekt, ktorému by sa toto vyvstávanie či proces odhaľoval ako skúsenosť. Vďaka tomu má estetická udalosť nečasovú povahu. Kniha však zároveň zdôrazňuje, že napriek tejto neprítomnosti objektu i subjektu a nečasovosti je estetickéj udalosti vlastný špecifický spôsob usporiadania.

Práca je rozdelená do štyroch kapitol. V prvej sa autor venuje analýzam názorov na problém estetickéj udalosti u E. Levinasa a sústreďuje sa na problém moci obrazu a na otázku exotizmu ako slasti v dôsledku separácie a temporalizácie estetickéj udalosti, v druhej analyzuje názory J.F.Lyotarda na problémy zmyslovej matérie, na otázku estetického a anestetického a na problém teórie ako gestikulácie, v tretej kapitole sa sústreďuje na problémy teritória a deteritorizácie a otázku bytnosti pocitov ako to predstavili v spoločnom diele Deleuze a Guattari. Záverečná kapitola pod názvom Konvergenie je venovaná analytickému porovnaniu názorov skúmaných autorov, odlišnostiam a súvislostiam ich pojmového uchopenia nastolených problémov a produktívnosti ich názorov pri pochopení estetickéj udalosti a estetického vnímania osobitne vnímania umeleckých diel.

Z bohatej pramennej a interpretačnej literatúry je zrejmé (a jednotlivé kapitoly to potvrdili analyticky aj interpretačne), že autor v monografii predkladá niekoľkoročné sústredené štúdium, analýzy, komentáre a interpretácie skúmaných autorov. Záverečný vecný register je možné považovať za „bonus“ pre tých, ktorí sa potrebujú zorientovať v tak zložitej reflexii spomínaných problémov. Ak by sme použili koncepciu U. Eca o empirickom a modelovom čitateľovi, tak spomínaná práca M. Ševčíka si vyžaduje tzv. modelového čitateľa, orientujúceho sa v textoch analyzovaných autorov, ktorému autor práce ponúka možnosť viesť diskusiu o nastolených problémoch a interpretačných prístupoch a pre tzv. empirického čitateľa (napríklad študentov) bude bohatým zdrojom informácií o myslení významných francúzskych filozofov a estetikov druhej polovice 20. storočia, najmä sedemdesiatych rokov a bude im klásť výzvy na prieniky do vnútra logiky úvah skúmaných francúzskych filozofov a estetikov, bude im klásť otázky aj smerom k dejinám estetického myslenia, najmä o kantovskej tradícii a jej prístupoch.

Autorovi monografie sa podarilo plasticky ukázať ako sa francúzski filozofi v sedemdesiatych a osemdesiatych rokoch 20. storočia vyrovnali s estetickou teóriou osobitne s kantovskou, kde sú jej hranice, ale hlavne ako je možné estetické skúmanie moderného umenia a či je kantovská tradícia a jej pojmová vybavenosť produktívna voči transformáciám umenia moderny.

Prof, PhDr. Jana Sošková, CSc.
Inštitút estetiky a umeleckej kultúry
FF PU v Prešove
jana.soskova@ff.unipo.sk

www.casopisespes.sk
